

„Edinost“

iz nje enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); sven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Italija pa Rusija.

IV.

(Zvršetak tega članka.)

Ravno toliko je še bila kovarna (lističja) politika Pijemonta, kjer so se vladarji Savojskega doma z nenavadno premetenostjo in doslednostjo okoriščali z zemljepisno lego in so s sistematiškim izdajstvom znali ne le ohraniti svojo nezavisnost, temveč tudi razširiti se ter utrditi, da so v XIX. stoletju igrali še prvo ulogo na italijanskem polu-ostrovu.

Kako cinično so porabljali vsako ugodno priliko, je najboljša razvidna iz udeležbe Pijemonta v Krimski vojni. Turinski parlament, kjer se je našlo nekoliko poštenih ljudi, se je težko preverilo po govoru Cavourja o dobičkah dogovora od 26. januarja 1855. leta, ki je poslal 15.000 Italijanov na gledišče vojne v trenutek, ko Rusija, oslabevala v borbi s tremi državami, ni mogla predstaviti primerne odpora. Italijani se niso pomišljali, vmešavati se v delo, za nje tuje, in prelivali kri naroda, kateri jim ni storil nič slabega, samo radi nadeje, da dobe ta to kolače. Leta 1855. je sardinska vlada zaresno mislila na to, da bi pograbila Krim. Cavour je menil, da bi bil Krim vsaj nevtralen, jednako Holandiji, in oddan Italijanom — civilizovanje (sic!). No, Napoleon III. je po vzetju Sebastopolja prikratil vojno tudi radi tega, ker krimska vojna ni bila nikdar popularna pri Francozih, in le vsled tega je šel načrt Cavourjev — po vodi. Vendar pa kaže ta načrt, kako požrešni so Italijani. Rusija je v svojem velikodušju pozabila to italijansko nakano, a Evropa si je ta slučaj zapomnila, ker od tistega časa imenuje italijansko »politiko na pijačo« (Trinkgeld, »politika nodačke na vodko«, pravi Rus).

»Za pijačo« pa je Sardinija dobila ne malo v 25 letih. Vojna Francije z Avstrijo je dala Lombardijo. Isto stremljenje Francije k razporejenju Evrope je dovolilo Italijanom v mirnem času, proti vsakim zakonom božjim in človeškim, da so pograbili Toskano, Parma, Modeno, velik del papeževe zemlje in so tudi pograbili kraljestvo obeh Sicilij, in poslednje sicer s tem, da so Italijani pospeševali podjetja Garibaldija — tega kondotjera šestnajstega stoletja, živega prenesenega v XIX. stoletje, kakor je bil Cavour Macchiavelli XIX. stoletja.

Na tem »za pijačo« pa ni ostalo. Za svojo neslavno udeležbo, izraženo v porazih pod Visom in Kustoco, so Italijani dobili Benečijo in so se še izpodtikali, ko je Avstrija ni odstopila naravnost, temveč jo je začetkom oddala Napoleonu III.; Italijani so se vedli tako, kakor da bi bili sami privojevali tak prekrasen kos zemlje. L. 1870., ko je Francija, kateri je bila Italija obvezana in hvalo dolžna za svoj nacijski obstanek, onemogla v borbi z bolj silnim protivnikom, so jej Italijani na videz poslali v pomoč nekoliko kondotjerjev iz bivših klientov okrožnih sodišč, kakoršen je bil general Bordone, katere so Francozi pregnali o prvi priliki; sami Italijani pa so se vrgli na Rim ter pograbil Rim in ostanke papeževe države!!

Ko so Francozi ustanovili protektorat nad Tunisom, so Italijani zagnali tak krik, da so jim prišli Angleži na pomoč; seveda ne na svojo škodo, temveč dovolili so jim ob bregovih Rudečega morja vzeti del turških dežel v Afriki. Za bodočnost so isti premeteni Angleži vzbudili v Italijanih nadejo, da vzamejo Turčiji Tripolis.

Vendar pa se Italijani niso zadovoljili, in ker niso dobili kos afrikanskega primorja na Srednjemzemskem morju, so povečali za dolgo svoje sovraštvo proti Franciji, da si je vstajenje Italije začelo za francoskega gospodstva, za čas Napoleona I.!! Dobra tretjina italijanskega naseljenja je takrat slišala prvokrat, da je Italija na svetu. O gromadnih uslugah za Italijo Napoleona III. še govoriti ni; saj so v spominu vseh. Za to pa so Italijani poplačali svojega dobrotnika, ki je zanje žrtvoval življenje 100.000 francoskih vojakov!! Kip Napoleona III., zlit za zbrane doneske zasebnikov, se je nekje na dvorišču v Milanu — valjal, zato, ker prebivalstvo ni dovolilo postaviti ga na trgu!

Taka je bila hvaležnost Italije!

Slavnost razvitja zastave pevskega društva „Kolo“ dne 21. julija 1901.

Nebo temno, zastrto s črnimi oblaki. Nikjer je ni moglo oko zapaziti svitlje, vedreje točke. Kakor da je nad človekom ne-

kaj teškega, ki tišči duha k tlom. Ves vzduh kakor da je nasičen otožjem in melanholijo. To je bilo moreče, težko, da ti je bilo tesno okolo srca: prav tako, kakor je, kadar se gori nad nami pripravlja na hudo uro, ko se imajo razvezati elementi narave in zbesneti nad našimi glavami. Pihal je veter in tu pa tam je že začel padati dež....

Taka je bila slika v nedeljo še po 5. uri zjutraj. Mi Tržačani pa smo imeli praznovati veliko slavo, smo pričakovali milih gostov od raznih krajev. In ob 6. že nam je bilo sprejeti prve in — najmileje goste. Saj so imeli priti iz srca naroda našega, iz središča domovine, iz metropole naše — Slovenije.

Morete si misliti, kako smo se v enotnem ozirali gori proti nebesnemu svodu, ne bi li zapazili kako znamenje jasnenja?! Prehudo bi bilo to: tedne že je na tisoče poštenih slovenskih sre hrepeneče pričakovalo tega dne — a sedaj naj bi nam nesrečno vreme pokvarilo vse!

Bližala se je 6. ura; še je bilo oblačno prek in prek, ali gori v vzduhu se je pomirilo in ni več tista prejšnja tesnoba tiščala na te. Zdelo se je, da ima obzorje vendar prijaznejše lice in da bomo vendar mogli slaviti naš dan....!

Vsprejema gostov.

Proti 6. uri so se zbrali na peronu južnega kolodvora Kolaši z odborom in predsednikom, gospodom Milošem Kamuščičem na čelu. Da si je bila še zgodnja ura in je bil velik del Trsta še v Morfejevem naročju, bilo je na peronu in pred kolodvorom že nenavadno živahno. Ne da bi je kdo posebno pozivljaval v to, prihitelo je vendar na stotine našega ljudstva, da se udeleži vsprejema milih gostov iz bele Ljubljane.

Ob 6. in pol uri je pridrdral vlak, ki nam je privel nad 40 gostov, členov društva Ljubljane. Ni se še vstavljal vlak, a že so živahni vskliki doneli od obeh strani: pravi srčni vsprejem je bil že dovršen....! Kar kipi v sreih, noče čakati in ne pozna formalnosti. Čim so gostje stopili z vozov in se razvrstili v kolo, jih je predsed. »Kola« pozdravil kratkim, a iskrenim nagovorom. Menil je nekako: Mili gostje, dragi bratje, dobro nam došli in pozdravljeni na tržaških tleh! Radi razmer, ki so gotovo dobro znane tudi vam, vas ne moremo vsprejeti tako, kakor bi radi, kakor je navada v Slovanih vsprejemati goste, pri-

jatelj! A tolaži me vera, da poznate razmere naše tudi vi, in da boste radi upoštevali našo dobro voljo, ki je obnemogla nasproti tem razmeram. Upam in želim, da se boste danes vzlic vsemu počutili kakor da ste doma, v hiši domači med brati in sestrami! Torej še enkrat: Dobro Jošli!

Na ta nagovor so zaorili živio-klici med Ljubljance in se je v njihovem imenu zahvalil predsednik »Ljubljane«, gosp. Sturm, oče, rekši, da so z radostnim sreem prihiteli med tržaške brate. Ravno zato, ker uvažujejo razmere, in ker vidijo, kako pogumno nastopajo tržaški Slovenci vzlic tem razmeram, so tem raje prihiteli na slavnost »Kola«. Govornik je zaključil: Sporočam vam pozdrave iz bele Ljubljane in v dokaz naših čutil: evo vam slovanski poljub!

Oba predstnika sta se poljubila, a po peronu so zaorili živio-klici.

Na prostoru pred odhodom zbrano občinstvo je prisrčno pozdravljalo goste. Od strani stoječi Italijani pa so radovedno in mirno opazovali goste. »Kolaši« so sprovodili goste v prostore »Tržaškega podpornega in bralnega društva«, kjer so odložili zastavo in drugo prtljago.

Čas med 7. in 10. uro — ko se je vršil vsprejem ostalih gostov od goriške strani — so porabili ljubljanski gostje za ogledovanje mesta. Ogledali so si spomenik Rossettija, ljudski vrt, veselični prostor, razne znamenitosti mesta, šetali se ob morju in nekateri so se tudi ohladili v valovju jadranskega morja. Zlasti pa jih je presenetil divni razgled z višine nad sv. Andrejem na miljski zaliv in istrsko obrežje.

Proti 10. uri so se valile cele trume ljudi, proti kolodvoru. Mnogo njih jih je šlo na peron, večina njih pa se je razvrstila pred kolodvorom. Kar mrgolelo je in množice so kmalu napolnile ves prostor tja do kavarne »Alla Stazione«. Laško občinstvo je gledalo strme, kaj pomenja to, a bilo je mirno in ni je bilo čuti ni žal-besede.

Prvi vlak z goriške strani je došel ob 10. in pol uri in je privel goste z »Nabrežine« in bližnjega Krasa. Drugi vlak je došel kaki četrt ure pozneje z goriškimi gosti. Teh je bilo nepričakovano veliko število, da smo bili radostno presenečeni. Ko je bil vlak še zunaj pokritega kolodvorskega prostora, so gostje skozi okna vozov pošiljali svoje pozdrave mahanjem z robei in veselim vsklikanjem, a ko zadej po hrbtu in po hlačah so visele sledi sena — znamenje, da Zalagarjev Johan ne spi baš v perncah.

Storil ni nikomur nič slabega, in žal-beseda ni prešla meje njegovih redkih zob. Radi tega so ga tudi ljudje imeli radi, in prav veseli so bili, ako se je včasih izgubil med nje.

Sicer resnega obraza, se ti je nasmehnil prav dobrejono, ko si ga prijazno ogovoril in vprašal: Stric, kam se nesemo?

— Mi? A — mi gremo, kamor nas noge nesó — je odgovoril v svojem »plurale majestaticum«, in navzlic vsej svoji prijaznosti povedal ti je le redkokedaj, kam je njegova pot. Imel pa je tudi to posebno navado, da je govoril rad v nekako vezani besedi, če tudi je pogledal v čašo zgolj le včasih in še to le skozi črna, zakajena očala. Seveda pa ni gledal — kakor kakov kuštravi poet — na dolgost verza: bo-li dovolj zlogov ali ne, je-li bi začel s troheji, ali jambi; marveč je gledal le na konec, dobro držé se znanega prigovora: kar delaš, delaj dobro in glej na konec! Na rimo, hotel sem reči, je gledal Johan; pa naj bi ne mislil kedo, da je tekmoval s Prešernom.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Zalagarjev Johan.

Izvirna slika.

Spisal Dreje s Krasa.

I.

— Ta megla, ta megla! V oblake smo zlezli; le še dobro lestvo in pokukamo v nebesa, kaj neki Županova Anica gori dela. Teden dni je že, odkar jej zapel je Rekviješka in pace!

V tem času je menda priromala gori, če pa ni, se jej je na potu kaj pripetilo, ali pa je celo opešala.

Hu — brr — mrzlo je, mrzlo, da se dela človeku kar zanohtia; o ščepu še govora ni... In pa še to govedo! Človek komaj je počenil, da bi se nekoliko v klopee potisnil, pa mora zopet vstati, da je zavrne.

Glej ga, glej, nudimana že zopet; brr — zaj! ti mataroga kravja, brr — zaj, da ti s palčičem ne poravnam starih reber. Bog ne zadeni, da bi se predzrnila, prestopiti v taj osredek v »škodo«. Sicer moli le par turščinih palic svoja gola rebra proti nebu, in groš škode, mislim, bi ne bilo, ko bi jih vse pomandrala in poglodala, a tisti Ivanje, tisti dolgi steni, ki bi lahko z roko klatil zvezde, ki ga je Bog nalašč takó dolzega vstvaril,

da ga ljudje že od daleč vidijo, in se mu, če je le mogoče, izogibajo — tista pijavka v človeški podobi, tistega... brr — zaj rjavka, ... čuješ li! Le tistega se varuj, ako le ustek trave pomuliš v njegovem osredku; po tebi je, in sam sv. Izidor te ne iztrga iz lepa iz njegovih rok. Le pridno me ubogaj, in nikar ne želi svojega bližnjega blaga!

— Frdamajte! brr — zaj! pravim — je zakričal s hreščečim glasom še jedenkrat predzrni »Lisi«, ki se je bližala tuji lasti, ne meneča se za njegove dobre nasvete.

Na njegov zijav klic pa je vendar-le, ne pogledavši ga, nekoliko obrnila glavo v stran, sramežljivo, liki zaloten tat, kakor bi hotela reči: E, saj nisem mislila nič slabega!

On pa se je ozrl krog in okrog še jedenkrat, in vidé, da se drago govedo lepo pase, puhnil je parkrat gorke sape v mrzlo pest in se potuknil pod zid.

II.

Zdel se je človeku res čudna prikazen. Na glavi mu je čepel s hribi in dolinami obsejan klobuk, iz katerega bi se dalo težko več sklepati, da je bil svoje dni »trd, gosposki« klobuk. Vrh njega je zijala precejšnja luknja, ki jo je pokrivala mala, poševna strešica, liki pregiblivi ventil na se-

salki; izpod te je molel šopek črnih, večinoma z belimi nitkami pretkanih las. Obod pri klobuku je bil do cela razcefran in vrhu tega je usiljivo rila iz njega debela, voglata žica. Pod tem pokrivalom je silil v stran koščat obraz, z velo, razozano, nagubančeno in ostrim strniščem obraščeno kožo; lica so mu bila zlezla pod čeljusti, le nos je samozavešno, mogočno, nekoliko potlačeno, kraljeval sredi obraza. Mrke, steklene oči so bile udrté in sivi obrvi so se ježili — kakor bi se bili skregali — na vse mogoče strani. Doli po plečah mu je visel debel, zimski, domači koret¹⁾ iz rujave volne, ki je bil konec rokavov in ob žepih razcefran in razjeden, kar je bilo gotovo delo predzrnih, škodoželjnih mišij. Hlače so bile zbok zaplat in podlag takó različne, da bi bilo prav težko uganiti, v katero sukno je oblekel krojač prvotnega gospodarja. Vrh njega so mu segale le do šišek. Čevlje je nosil na »obrt«²⁾, ob strani z debelo žico pritrjene, od zdolaj pa podkovane — kakor cesarska kasa — z debeloglaviimi lokovskimi žebli. Iz desnega je molela umazana cunja, zraven katere si lahko videl še par bilk slame. Od

1) Koret — kamižola.

2) »Obrt« — čevlji z jerani, ki se jih narejene kupuje na semajih na Goriškem.

se je vlak ustavil, je na peronu zagromelo živio-klicev. To je bil prizor, katerega ne pozabimo tako hitro.

Izstopivše goste je predsednik »Kola« pozdravil blizu tako-le:

Dobro došli iz solčne Gorice! Pozdravljeni na tržaških tleh! O razmerah vam ne bom govoril, saj ste vi najbližji sorojaki naši. Vsprejemamo vas kakor moremo, ali z vsem sreem, odprtimi rokami. Hvala vam, da ste se odzvali našemu vabilu in da ste v tako lepem številu pomnožili naše slavje in utrdili nas na našem delu in v veri v našo bodočnost. V to vam kličem še enhrat najsrčneje: dobro došli!

V imenu Goričanov je govoril gospod dr. Gruntar, podpredsednik »Glasbenega in pevskega društva« v Gorici, rekši, da so prišli na slavnost »Kola« tem raje, ker so tržaški Slovenci znani po svojem vztrajnem, uzornem in odločnem delovanju na korist naroda, ker so znani po svojem pogumnem nastopanju. Prihite! smo tudi mi — je vskliknil nekako govornik — da se skupno z vami in na impozanten način poklonimo geniju slovanske pesmi! Hvala vam, gospod predsednik na prisrčnem pozdravu in bratskem vsprejemu.

Nadaljnje besede so se vtopile v gromeli živio-klicih na peronu zbranega občinstva.

A kako je bilo še le pred kolodvorom! Gostom si čital na obrazih, kako jih je presenetil ta prizor! Kje drugje na Slovenskem bi jih morda ne bil, ali v Trstu ne bil bili pričakovali kaj takega. Tu je bilo zbranega na tisoče občinstva. In to brez vsake agitacije. Jediní agitator je bilo to — sree! Čuteče, rodoljubno slovensko sree! Tisoče sre je vstrepečalo v radosti in tisoče grl je pozdravljalo goste in jih potem spremljalo v mesto. Od kolodvora, po ulicah Ghega, Torrente, Stadion do prostorov »Tržaškega podpornega in bralnega društva« se je valilo kakor črn oblak. Drugo ljudstvo je postajalo strmé. In ker se je z jedne strani naše občinstvo vedlo uzorno, a ni bilo tudi z druge strani čuti ni najmanjšega nasprotnega pojava, izvršil se ta spreved v uzornem redu, brez najmanjše neprilicnosti....

Spreved?! Kako to? Saj je bil prepovedan! Da prepovedan je bil in ga tudi ni bilo — slavnostnega spreveda namreč. Slavnostnega spreveda, lepo urejenega spreveda, z godbami in zastavami in drugimi društvenimi znaki res ni bilo. Ali srea tisočev, ki so žarečih lic spremljali mile goste do »Tržaškega podpornega in bralnega društva«, ta srea so bila zružena v impozantne vrste — iste misli, istega čustvovanja, iste radosti na bratskem obisku....

Pred rečenim društvom se je nabrala velikanska množica, ki se ne bi ni zganila z mesta, ali pokorila se je uljudnim in taktičnim opominom redarjev.

(Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 23. julija 1901

Vatikan in slovensko bogoslužje. »Iz Vatikana« pišejo v »Information«: »Že stoletja obstoji tu kongregacija sv. Jeronima, ustanovljena od papeža Siksta V. za romarje iz Dalmacije in v podporo ubogim Dalmatincem v Rimu. Kongregacija, ki ima temeljno premoženje nekoliko milijonov, vzbuja že dolgo pohlepnost hrvatskih škofov, ki se hočejo polastiti nje premoženja v politične svrhe. Dosegli so že, da je bil monsignor Pazman imenovan rektorjem kongregacije. Pazman je ogrski renegat, ki pa služi namenom Strossmayerjevim. On je agent za osnutje Veliko-Hrvatske, ne da bi sploh znal hrvatski. On je radi tega deležen posebne naklonjenosti kardinala Rampolle, ki je izrecen nasprotnik Avstrije in zato prijatelj vseh centrifugalnih tendenc v monarhiji habsburški. Strossmayer in Stadler sta z imenovanjem Pazmana storila važen korak za pohrvatanje kongregacije. Nekaj časa sem nabirajo podpise na peticijo do papeža za spremembo te ustanove v hrvatski kolegij. Mej tem so hrvatski škofje na palači sv. Jeronima dali razobesiti grb prihodnje Veliko-Hrvatske in so s tem proglasili formalno prisvojitve. Ta prizadevanja Strossmayerja in Stadlerja izživljajo med tukajšnjimi Dalmatinci veliko razburjenje, in to tem bolj, ker je bil jeden med njimi, msgr. Parčić, izboren učenjak in vesten duhovnik, izključen iz kongregacije, ker si je bil dovolil grajati postopanje hrvatskih ško-

fov. Dalmatinci se hočejo obrniti do avstrijske vlade z posredovanjem, kajti le to bi moglo preprečiti, da ne stopi v veljavo že dogotovljena papeževa bulla o spremembi kongregacije v hrvatski kolegij. Če bi ta prošnja za posredovanje ostala brezuspešna, potem se hočejo Dalmatinci obrniti do italijanske vlade, ker raje vidijo, da njihova lastnina preide v italijansko posest, nego da bi pripadla velikohrvatskim agitatorjem.«

Tendencija, grda, slavofobska tendencija te hujškarije je tako očitna, kakor da jo je namazal kakov čifut. Laž se podi za lažjo, falzifikacija za falzifikacijo, kleveta za kleveto. No, jeden Strossmayer ima tako trdna tla tudi v Rimu, da mu pač ne treba obrambe pred vsakim mazačem. Vendar pa ne bo škodilo, ako damo nekoliko odgovora čitateljem v pojasnilo.

Ta zavod v Rimu je bil vstvarjen samo za Hrvate, ker tudi oni so imeli svoje kraljestvo in jih je svoj čas rimska stolica in vsa Evropa silno potrebovala. Denar, s katerim so bile ustanovljene posamične kongregacije, ni bil nikdar italijanski denar, ampak se je nabiral po vsem svetu. Denar za zavod sv. Jeronima pa je bil nabran skoro izključno med Jugoslovani!

Zavod sv. Jeronima v Rimu je bil v svoj čas že na propadu vsled intrig in spletk avstrijske in madjarske politike, vzlasti ker mu je nedostajalo denarja. Zavod se je zopet povzdgal, ko ga je škof Strossmayer s pomočjo hrvatskih velikašev zopet dobro kotiral in mu pomagal, da je prišel do današnje veličine (Altro che italijanska last! Op. uredn. »Edin.«); ko je zopet na trdnih nogah pa so začeli po njem stezati svoje roke tisti ljubi Italijani, podpirani od avstrijsko-madjarske polike!!

Znano je, da je ta zavod glavna opora glagolice, to je bogoslužnja rimskega obreda med Jugoslovani in tako podpira in vzdržuje isti latinsko cerkev med Jugoslovani proti vztočni katoliški unijatski cerkvi. Iz tega je pač razvidno, kako morajo rimski papeži braniti ta zavod v interesu latinstva samega.

Ker se je pa v novejšem času začelo pojavljati po Dalmaciji stremljenje za glagolice, in ker je to stremljenje začelo dosežati že take dimenzije, da se bo res morala glagolice uvesti med Jugoslovani, hoče si madjarska in avstrijska politika pomagati s tem, da porablja zopet Italijane, ki naj bi uničili hrvatski značaj zavoda sv. Jeronima. Se ve, o tem niso mislili na to, da s tem udarecem dobi ob enem smrtni udarec tudi latinstvo med Jugoslovani. Karakteristično na tej enunciaciji v »Information« je to, da si pisec — morda kakov madjarski čifut — prisvaja pravico govoriti v imenu italijanske Dalmacije, četudi Italijanov niti ni, ter ob enem žuga z Italijo proti pravičnim aspiracijam Jugoslovancov in posebe Hrvátov.

Iz vsega tega je razvidno, kako so naši politiki kratkovidni. Je pa tudi takih politikov, kateri pa menijo, da avstrijska vlada postopa tako, da bi v ta namen med Jugoslovani čim prej onemogočila latinsko-rimski obred ter jim pokazala pot do — slovenske unijatske cerkve.

Bog daj srečo!

Nevarnost nemškega stremljenja na Vzhod za habsburško monarhijo. Nemškim radikalcem treba priznati vsaj to prednost pred drugimi nemškimi skupinami, da so vsaj večasih odkritosrčnejši. Liberalci, ustavoverci, in kakor se že imenujejo, so hinavei, ki hočejo isto, kakor nemški radikalei, ali si vsaj ne upajo nastopiti proti temu, kar hočejo radikalei. Ali mej tem, ko so le-ti toliko pošteni, da priznavajo, da le v interesu nemške ideje in Velegermanije streme po tesnem spojenju naše monarhije z Nemčijo, so pa druge skupine tako hinavske in perfidne, da vsaki mahljaj s sekiro ob temelje samostojnosti te naše monarhije opravičujejo in celo proslavljajo v imenu — avstrijskega patrijotizma: kakor da je bil storjen v interesu te države!

Tako je bil »Grazer Tagblatt« te dni tako odkritosrčen, da je izrecno priznal, da je njihov nemško-radikalni program zasnovan z izrecnim ozirom na korist Nemčije. Bavi se namreč z vprašanjem, na katero stran naj se narod nemški širi. Jako primerno bi mu bilo, ako bi prišlo med Nemčijo in Francijo do velikega uničevalnega boja. Na izidu vojne

seveda veliki nemški mož niti ne dvomi: Francija bi bila poražena v tla. Potem bi Nemčiji ne trebalo, nego iznebiti se tiste človekoljubne omame 19. stoletja ter pregnati Francoze z njih selišč tja čez Pireneje k bratom jim Špancem; in dobljen bi bil prostor za širjenje nemškega naroda!

Ali jedna kljuka je tu vmes. Ti strahopetci od Francozov se bodo izogibali takemu boju in tako ne pride do njih uničenja. Kam naj se potem širi nemški narod? V kolonije v druge daljše kraje sveta bo mogel le mal odstotek. In take kolonije tudi ne služijo v utrjenje države. Graški radikalni list piše potem doslovno: »Reko je možno po umetnih jezovih iztisniti iz stare in potisniti v novo strugo. Ko pa je prišel čas povodnji in naraščajo vodovja, predirajo jezove, tedaj se vodovja vračajo v stare struge. Tako izgleda bodočnost. Dednih avstrijskih nemških dežel, ki se od nekdanj pripadale k nemški državi, ne bodo mogli trajno odvracati od tega, da ne bi v kakoršnji-koli obliki iskale zopetne združitev z Nemčijo. Stremljenje na to je že sedaj tu; nemško-avstrijsko ljudstvo hrepeni po tem, da se reši iz nasilnih zvez, v katere jih je vklenila nemodra politika.«

To je menda dovolj odkritosrčno. Naša monarhija mora zgubiti svojo suvereniteto in svojo samostojnost v edini ta namen, da dobi nemški narod prostora za širjenje! Jasneje in odkriteje vendar ni možno pokazati na nevarnosti tistega nemškega vala, o katerem je svojedobno govoril general Komarov. Le-ta je sicer govoril o nevarnosti za Slovanstvo, ali če na mesto te besede postavite besedi avstro-ogerska monarhija, ne postane izrek Komarova nič manj resničen.

† Grof Gjuro Jelačić Bužimski.

Umrli je jeden najznamenitejših hrvatskih velikašev in jeden najodločnejših hrvatskih rodoljubov, člen slavne rodbine Jelačićev, brat pokojnega hrvatskega bana grofa Josipa Jelačića, podmaršal v pokoju: grof Gjuro Jelačić Bužimski! Umrli je v visoki starosti, v 96. letu svoje dobe. Svojo vojaško karijero je pokojnik počel dne 27. septembra 1824. l. kakor kadet v 7. pešpolku. L. 1848. in 1849. je sodeloval v italijanski vojni in je bil radi sijajnih zaslug odlikovan z vojnimi križem za zasluge. V tej vojni se je izkazal med najodločnejšimi in najhrabrejšimi častniki. L. 1849. je postal general, l. 1853 pa e. k. komornik. L. 1859. je bil kakor divizijoner v bitkah pri Palestini, Magenti in Solferinu in takrat je dobil za hrabrost najvišje priznanje. L. 1860. je postal imejitelj 69. pešpolka, L. 1861. je bil v saboru jednoglasno izbran deželni podkapitanom.

Slavni pokojnik se je največ izkazal s svojim znamenitim govorom v hrvatskem saboru l. 1861., ko je v 58. seji kakor podban položil prisego.

Tedaj je v tistem znamenitem govoru izrekel med drugim znamenite besede: »da bi videl svoj narod raje pod turškim jarmom, nego pod absolutnim uplivom katerega si bodti »mikanega naroda. Turek se zadovoljuje se životom svojega sužnja, civiliziran narod pa zahteva tudi njegovo dušo — t. j. njegovo narodnost. In glejte: kmalu za tem je bil grof Gjuro Jelačić, kakor podmaršal, postavljen v pokoj!! Uverjenje je bilo obče, da je bilo umirovljenje posledica zgoraj omenjenega govora.

Ko je stopil v pokoj, se je potem vedno intenzivno udeleževal političnega življenja in se je še leta 1889. (v 84. letu svoje starosti) zadnjič podal v sabor, da je tamkaj z opozicijo glasoval za Barčičev predlog, da bi se sabor obrnil na vladarja z adresom, v kateri bi zaprosil za zjedinjenje Dalmacije s Hrvatsko.

Kljubu svoji visoki starosti se je pokojnik do svoje smrti zanimal za javno življenje in je vedno čital časopise in knjige.

S smrtjo grofa Jelačića zamrl je moški rod slavne, rodoljubne hrvatske plemenitaške rodbine, ki je vedno igrala važno ulogo v slavni zgodovini bratskega nam hrvatskega naroda. Rodbina Jelačićev je sicer izumrla, nje ime pa bo živelo na večno v hvaležnem spominu hrvatskega in tudi našega slovenskega naroda. Slava spominu junaških in rodoljubnih Jelačićev!!

Nova stranka na Ogrskem. Listi poročajo, da nameruje mnogo uplivnih magnatov in členov ogerskega plemstva ustanoviti novo politično stranko pod imenom »kristijanska stranka«. Nova stranka imela bo odločno antisemitski značaj.

Čujemo sporočilo, a Slovani naj bodo pametni in naj ostanejo hladni. Tudi na Dunaju imamo antisemite, ki imajo (vrhu vsega) še v veliki meri zahvaliti ravno Slované na tem, kar so! Da jih v evetju prve dobe njihove niso podpirali dunajski Čehi, nikdar ne bi bila dunajska antisemitska stranka prišla do tolike moči, nikdar ne bi bila dobila Dunaja v roke in dr. Lueger ne bi bil dunajski župan! A plačilo? Krščanski antisemit in nekrščanski Žid: oba si podajata roko v nekrščanskem, krivičnem, nasilnem nastopanju nasproti Slovanom. Ne pozabimo: krščansko-socialna, antisemitska je večina v tistem deželnem zboru Niže-Avstrijskem, ki je vsprejela lex Kolisko, s katero se jezik Čehov, izdatnega dela prebivalstva v deželi, proglašajo brezpravnim in določa, da učni jezik v deželi sme biti samo nemški. To ni le brutalno, nekrščansko, ampak je tudi nasilje na temeljnem zakonu države. In glasila teh nemških antisemitov so te dni baš to lex Kolisko uvrščale v tisti red zakonov, s katerimi se more rečeči deželni zbor najbolj ponasati.

Pa tudi na Ogrskem imajo že neko katoliško ljudsko stranko. Ali vprašajte tiste sirote, tiste mučenike slovaške, tisto rajo na Ogrskem, v koliko se ta stranka razlikuje od drugih madjarskih strank glede madjarskega šovinizma! Je-li imela kedaj ta stranka toliko poguma, poštenja in — krščanskega usmiljenja, da bi se bila uprla divjaškemu progibanju sirote Slovačkov, da bi bila izrekla besedo graje radi zatiranja, ki je v sramoto civilizirani Evropi?! Ne, ne. Zato naj Slovani na Ogrskem ostanejo hladni skeptiki tudi nasproti novi stranki magnatov, pa makar da bo nosila naslov »kristijanske«!

S potovanja velikega kneza Aleksandra Mihajloviča. Veliki knez je sedaj gost sultanov v Carigradu. No, iz Sredca prihajajo še vedno podatki v razne evropske liste o dogodkih med bivanjem velikega kneza na Bolgarskem in o njega raznih izrekih. Vsi ti podatki pričajo, kako ima Rusija, ob vsej pozornosti, ki jo mora obračati na skrajni Vzhod, vedno odprto svoje oko za dogodke v Evropi in zlasti na Balkanu. Iz nekega izreka velikega kneza, ki ga je priobčila »Vossische Zeitung«, pa bi bilo razvidno, da v visokih sferah ruskih niso tako indiferentni za slovansko vprašanje, nego se v obče misli in kakor tudi res kaže videz. V pogovoru s predsednikom odbora za postavljenje spomenika carju-osloboditelju, da je rekel veliki knez Aleksander Mihajlovič, da je ta spomenik velikega pomena za vse Slované, ki da bi se morali združiti proti skupnemu sovražniku. Car Aleksander II. da je bil car za vse Slované!!

Tržaške vesti.

Himen. Danes zjutraj se je poročil v župni cerkvi v Rojanu gospod Josip Pertot Andrejev iz Barkovele (»pri rumeni hiši«), z gospico Evfemijo Piščančevom iz Rojana. On — naroden mučenik; ona — uzor slovenske žene. Dvojica po volji naroda, ki nam zagotavlja, da smo dobili rodbino, v kateri bo ognjišče rodoljubja. Iz polne duše želimo: bilo srečno!

Spomenik D. Rossetti-ju pred uhodom v javni vrt je že popolnoma dovršen in ga je treba samo še odkriti! Ali tu stojimo pred nerazrešljivo zagonetko. Ves aparat je propagiral idejo spomenika, ime in spomin pokojnega sta postala v bojni klic proti Slovincem, v imenu Rossetti-jevem so hujskali laško maso proti našemu življenju in ime Rossetti-jevo so onečastili s tisto »Nella patria...« A sedaj, ko treba razkriti spominek in kronati vso to gonjo — sedaj so obnemeli! Oficijelni listi italijanske vladajoče kliče tako trdaovratno molče o slavnosti razkritja, da bi človek niti ne vedel, da se bližamo tako znamenitemu dogodku, kakor so navadno odkritja spomenikov, ako ne bi o tej stvari, dan za dnevom, bobnal tržaški »enfant terrible«, list »Avanti«. Ta list je laški gospodi o tej priliki tako korenito zmešal štrono, da ne vedo več, kje imajo glavo. Italijani so mislili namreč s postavljenjem tega spomenika napraviti veliko protislovensko in tudi protiavstrijsko demonstracijo, list »Avanti« pa je camorri in — kar je glavno — tudi ljudstvu dokazal, da je bil Rossetti koncilijanten mož, ki je znal in rad govoril slovenski, in navdušen Avstrijec, Avstrijec iz vsega srca. To je gospodo tako osramotilo, ker je pred vsem svetom do na-

gega sleklo vsa to komedijo, da se sedaj ne upajo odkriti Rossettijevega spomenika, ker jih je — tako grozno osmešene pred vsem tržaškim ljudstvom — sram!! To bi bilo pisanja in bobnanja ter pozivanja na slavnost odkritja spomenika, ako ne bi bil »Avanti« strgal to najnovejšo laž irredentizma in slavofobstva! Ker so spoznali sedaj, da Rossetti ni bil tak irredentist, kakor so si ga oni predstavljali, ohladilo se jim je takoj navdušenje do njega. Mislili so postaviti spomenik irredentizmu, a stal bo sedaj spomenik, ki bo svetu glasno pričal, da je Trst še vedno v avstrijski državi! Radovedni smo res, kako in kdaj se izvrši to odkritje! Ali za sedaj — kakor rečeno — ne vemo nič, kdaj se ima zgoditi to, ker laška glasila nočeje ni besedice ziniti o tem.

Spomenik blagopokojni cesarici Elizabeti. Prejeli smo in objavljamo: Delavski odbor, ki se je ustanovil pred nekoliko mesecev za postavljenje spomenika pokojni cesarici Elizabeti v Trstu, je izdal manifest do meščanov tržaških in do prebivalstva po deželi, s katerim prosi, naj bi isto prispevalo za postavljenje tega spomenika prejasni vladarici, katere tragična smrt je pretresla vse narode te zemlje.

V manifestu je rečeno, da živa želja, da bi imeli v Trstu trajen spomenik obudovanja, ki ga je to mesto gojilo do preljubljene cesarice — in pa okolnost, da so drugi veliko manjši kraji že postavili spomenike prejasni mučenici iz Ženeve: sta napotili izbrano družbo meščanov, da so se zbrali v odbor z nalogo, da se v Trstu postavi spomenik kolikor nesrečni toliko ljubljani vladarici, spomenik, ki bo veličasten in povsem dostojen prejasne žene, kateri bo postavljen, in dostojen mesta tržaškega, tega prvega trgovinskega emporija monarhije.

Sedež odboru je v ulici Farneto, št. 4, drugo nadstropje. Dopolnili prispevki se razglašajo mesečno z lepaki na oglih mesta.

Vsaki občini ozir. obč. uradu so se doposlale knjižice za nabiranje. Razne občine iz Furlanije in Istre so že doposlale prispevkov, dočim se iz slovenskih krajev (razum istrskih) ni odzvala še nobena občina. Naj se nam ne šteje v zlo, ako govorimo odkritosrečno, saj smo storili le z najboljšim namenom: da čim prej uresničimo postavljeni si namen.

Enakopravnost na našem sodišču. Prejeli smo in objavljamo:

Dne 17. junija t. l. so bili iz Sv. Ivana Jožef Fonda, Marija Fonda in Urša Škerget poklicani na sodišče v Trstu kakor priče radi tatvine, ki se je bila tam izvršila. Prejeli so bili laške pozivačice; in kakor so jim raztolmačili drugi, bilo je na njih, naj pridejo na sodišče ob 9. uri zjutraj v IV. nadstropje, vrata št. XII. Gospoda sodnika so prosili, naj jih zaslusi slovenski — zahtevali so, naj jih izprašuje slovenski, ker ne poznajo drugega jezika, nego slovenski.

Da-si je imel gospod sodnik v sobi št. XII. popolnoma slovenščine zmožnega uradnika, sestavil je z njimi laški zapisnik in jim ukazal, naj laški zapisnik podpišejo. Ker sta Josip in Marija Fonda mislili, da morata ubogati sodnika: podpisala sta ta zapisnik, da-si jima ni nikdo prečital zapisnika in tudi ne povedal, kaj je zapisano v zapisniku. Od Urške Škerget — katera je tudi zahtevala, naj jo zaslusi slovenski in naj se sestavi slovenski zapisnik, s katero pa je gosp. sodnik, vključ temu sestavil njej nerazumljiv laški zapisnik — zahteval je gosp. sodnik, naj se podpiše. A ona je izjavila, da se ne zna podpisati v laškem jeziku — in tako tudi ni podpisala laškega zapisnika.

Je-li to odgovorja zakonu? Kedo jamči tem pričam, ki so pred zakonom odgovorne za svoje izpovedbe, da je bilo vse natanko tako zapisano kakor so izpovedale in da se ni vtihotapila kaka pomota?!!

Ta pa je lepa! Tudi nekateri c. kr. redarji začeli so zasramovati našo narodnost! Nedolgo temu dala je Josipina Povh, stanujoča v zagati Scoreola št. 296, nekemu kotlarju kotel v popravilo. Ker kotla le ni mogla dobiti nazaj, šla je dvakrat h kotlarju po kotel, kotlarja pa ni nobenkrat našla. Ženi se je stvar zdela sumljiva in je radi tega zahtevala od kotlarjeve soproge, naj jej pove ime moža, ker ga hoče naznaniti policiji. Žena se je branila ugoditi tej zahtevi, vsled česar je šla Povh po redarja, katerega je dobila v ulici Castaldi pred bolnišnico za otroke. Ker žena ne zna dobro italijanski, nagovorila je redarja v slovenskem jeziku, na kar jej je sti, torej c. kr. redar, odgovoril surovo v

laškem jeziku: Jaz ne govorim ščavo, če hočete kaj, pojte na policijo! Tako torej! Ni dovolj to, da redar ne pozna jezika, katerega govori veliko število tržaških prebivalcev, ampak upa se še žaliti naš jezik in našo narodnost! Daleč smo že prišli, jako daleč, ako sme celo zastopnik zakona žaliti našo narodnost. Ves Trst in vsa oficijelna Italija bila bi po koncu, ako bi se kakemu Italijanu dogodila taka krivica. Radovedni smo koliko časa še bodo trajale v našem mestu take razmere. Ali je naš narod res že izročen na milost in nemilost laškim srditežem? Ni dovolj, da nas zasramujejo laško ljudstvo, mestni uradniki, razni državni uradniki, ne, še vse to ni dovolj!

Sedaj bi ne trebalo še drugega, nego da bi nas še čuvarji javnega miru in reda, čuvarji pravice in zakona začeli žaliti! To bi bile potem razmere, na katerih ne bi častitali onim, ki jih niso — znali ali hoteli preprečiti. Toliko v opozorjenje onih, katerih se tiče!

Porod na parniku. Včeraj zjutraj je došel na parniku »Quiero«, ki vozi med Puljem in Trstom, v Trst jeden potovalec več, nego se jih je ukrealo medpotoma. Med vožnjo je namreč na parniku porodila neka Leopoldina Grobica. Dospevši v Trst so porodnico in novorojeno deklico z nasilnico prenesli v porodniški oddelek mestne bolnišnice.

Novo klavirico napravi gosp. Jernej Kralj v Trebčah na posestvu pod staro tab. št. 1042. Slučajni prigovori naznanijo naj se pismo do dne 6. avgusta mestnemu magistratu, ali pa ustmeno dne 7. avgusta komisiji, ki se ob 10. uri sestane na licu mesta.

Nagla smrt. 60-letno Marijo Maluto našli so včeraj zjutraj mrtvo v postelji na njenem stanovanju v ulici Madonnina št. 16.

Izpred naših sodišč. 24-letnega čevljarja Josipa Kureta iz Mlj je tirjal dne 27. maja t. l. neki 15-letni Fran Polli, naj mu vrne nekaj denarja, katerega mu je bil dolžan. Čevljar Kuret, ki je grbast, je odgovoril, da mu povrne, kadar bo imel dosti denarja in ne bo vedel, kaj početi z istim. Na to sta se fanta stepla: Polli je potem odšel in povedal dvema tovarišema, da ga je »gobo« natepel, Ti trije in še nekaj drugih so šli na to grozde proti Kuretu, kateri je, bojé se, da ga ti napadejo, potegnili nož iz žepa in začel žujim mahati okoli sebe, o čemer je Polli-ja težko ranil v stegno. Radi tega čina je bil Kuret včeraj pred tuk. deželnim sodiščem. Z ozirom na to, da je bil Kuret od fantov neprestano insultiran in zasramovan s psovko »gobo«, obsodil ga je sodni dvor samo na 2-tedenski zapor.

— Služkinjo Katerino Ladič je tukajšnje deželno sodišče obsodilo radi tatvine na 6 mesečno težko ječo; Antona Pokrala pa, radi telesnega poškodovanja, ki ga je prizadel Franu Ličanu v nekem pretepu z istim, na trimesečno težko ječo in poplačilo 60 kron poškodovanecu.

— V vrtu kapucinskega samostana v Kopru ukradel je v noči med 15. in 16. neki Peter Padovan štiri kokoši. Ker mu to še ni bilo dovolj, je udril šipo na odru ter splezel v samostan. Tam pa so ga zapazili in Padovan je zbežal skozi okno zopet na plano, kjer ga je prijel redar. Temu pa je poštenjak, ne bodi len, zadal tak udarec v obraz, da se je redar zgrudil na tla. Pritekli so še drugi redarji, ki so fanta povezali in odvedli v zapor. Tukajšnje deželno sodišče je obsodilo Padovana radi teh činov na 4-mesečno težko ječo.

Ne dražite žen! Katarina L. se je podala včeraj k neki T., kateri je pripovedovala razne pikantnosti o njenem možu, in je le-ta vsled teh razkritij postala silno ljubosumna. Ko je prišel T.-in soprogo domov, pričakovala ga je ljubosumna žena na pragu in mu jih naštevala, kakor zna to samo razdražena žena. Ko je ošteti soprogo izvedel, da je bila omenjena Katerina pri njegovi ženi, in da jej je napolnila glavo, šel je naravnost k njej na dom, kjer jo je pošteno oštel in oklofotal.

Mož Katarinin, ki je bil navzoč o tem tragičnem prizoru, moral se je seveda — četudi morda nekoliko nerad — potegniti za svojo »boljšo« polovico in je naskočil nepoznanega gosta. Navstal je seveda pretep po vseh pravilih in »regeleah« ter ob spremljevanju upitja klepetave Katarine. Vse bi se bilo lahko lepo izteklo, da ni nepozvani gost potegnul noža in začel mahati okoli sebe. Prišel je redar, kateri je podjetnega pretepača, Karola T., spremlil v zapor.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 24. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbes tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Canale št. 7, hišna oprava; v ulici Farneto št. 32. A, oprema v zalogi; pri sv. Ivanu št. 681, šivalni stroji; v ulici Piceolomini št. 6, hišna oprava; v ulici Poste Nuove št. 3, oprema v zalogi.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 26.5, ob 2. uri popoldne 30.6 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768.0. — Danes plima ob 3.31 predp. in ob 3.23 pop.; oseka ob 0.8 predpoludne in ob 10.39 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

Na pomoč! Ubogo ljudstvo! Iz Marezig, okraja koperskega, nam pišejo: V tukajšnji občini je padala toča, ki je napravila velikansko škodo. Pridelek na vinu je uničen do malega v vsi občini, vendar je v večem delu občine ostalo vsaj en del drugih pridelkov (krompir, koruza in dr.), a v selu Laborni ostala niti jedna bilka cela! Tam je uničeno vse, grozdja ne bo niti zrna, ne krompirja, ne koruze, sploh ničesar. Uničena je celó trava. Tam je padala kakor pest debela toča neprenehoma tri četrt ure!! Selo izgleda kakor po zimi. Niti jednega lista, niti jedne cele bilke. Pogled na vas je upravljen grozen. Uničeno pa je, ne samo za letos, marveč ne bo pridelkov za več let; to velja osobito o grozdju in sadju. Selo šteje 40 hiš in škodo, kijo je povzročila toča onim 40 »romanišnim« posestnikom je cenjena preko 100.000 kron. Umeje se, da je ljudstvo obupano. Beda je velika že sedaj, a kaj še-le bo! Ljudstvo že zdaj nima, od česar bi živelo, a na zimo nastopi neizogibna lakota! Ljudje hodijo po selu obupani, potrti, povešenih obrazov. Nimajo niti veselja več do dela, ker vidijo, da je brezuspešen boj proti besnim elementom narave. Tukajšnje županstvo se je obrnilo sicer potem c. okr. glavarstva v Kopru za pomoč do vlade, a tu je neobhodno potrebna hitra in nujna pomoč. Obrčamo se torej tem potom do usmiljenih ljudi, naj pomagajo ubogim in nesrečnim ljudem. Priskočimo jim na pomoč vsaki po svoji moči in pokažimo jim, da so na svetu še čuteča srea, imajoča usmiljenje z njih bedo! Pomagajmo jim hitro, da jim čim prej mine obup ter se jim povrne veselje do dela in življenja.

Vsaki, tudi najmanjši dar sprejema hvaležno županstvo v Marezigah, okraj koperski. Darovi se bodo objavljali po časopisih.

Časopisi so naprošeni, da ponatisnejo ta dopis.

× **Smrtna kosa.** V Gorici je umrla gospodarica znane slovenske gostilne »pri belem zajcu« v nunskih ulicah, Katarina Čoš. Počivaj v miru.

Vesti iz Kranjske.

* **Promocija.** Navseučilišču v Gradcu je bil danes promoviran doktorjem vsega zdravilstva gospod Živko Lapajne.

* **V Ljubljani** je umrla g. a. Franja Noll, soproga znanega rodoljuba in znamenitega peveca, g. Srečka Nollja in svakinja opernega peveca, g. Josipa Nollja. Pokojnica je bila navdušena slovenska dama in požrtvovalna sotrudnica na slovenskem odru v Ljubljani v prvih dobah njegovega razvoja. Časten jej spomin!

* **»Glasbena Matica«** v Ljubljani je zaključila šolsko leto z lepimi vspehi svojih gojencev in v obče se priznajo zasluge, ki jih ima ta zavod za kulturni napredek med Slovenci. Nekoliko podrobnosti hočemo podati jutri, za danes omenjamo le, da je imela Matica v minolem šolskem 265 rednih in 192 izrednih, torej skupno 457 učencev. To je za naše razmere naravnost ogromno število.

Vesti iz Štajerske.

— »Kat. tiskovno društvo« v Mariboru je imelo dne 15. t. m. svoj redni XVI. občni zbor. Društvo ima svojo lastno tiskarno pod imenom »Tiskarna sv. Cirila v Mariboru«. V tej tiskarni se tiskajo razni listi in publikacije. Društveno glasilo je list »Slovenski Gospodar«, ki šteje sedaj 4200 naročnikov. V novi odbor so bili izvoljeni: dr. Križanič, dr. Mlakar, dr. Glančnik, dr. Medved, dr. Pipuš, dr. Matek, Gomilšak, Štraki, Mart. Medved.

Razne vesti.

Zgodovinska slika avstrijskega državnega zbora. Praški listi javljajo, da češki slikar Novak izdeluje sliko, ki bo predstavljala tisto nepozabno zadnjo sejo predzadnjega zasedanja državnega zbora in sicer v trenutku, ko ministerski predsednik dr. Körber — po polunoci, potem ko je bil prišel iz Schönbrana, kamor je bil šel vzbudit cesarja, da dobi od njega potrebna pooblastila — čita cesarski dekret, s katerim se zaključuje zasedanje. Ker se je to znamenito zaključenje dogodilo vsled češke obstrukcije, imela bo ta slika zgodovinsko važnost za avstrijske Slovence, in v prvi vrsti seveda za Čeha.

Trgovina in promet.

Vročina v Ameriki.

NEWYORK 22. (B.) Po sporočilih iz zapadnih držav je bila temperatura danes 20-pet višja in bolj suha. Iz raznih krajev poročajo o slučajih, ko so ljudje v zadnjih 36 urah oboleli vsled vročine. V Chicago jih je umrlo 8, v Missouri 1, v Kansasu 14; obolelo jih je pa v poslednjem kraju 40. Tudi iz drugih krajev prihajajo sporočila o slučajih obolenja in smrti. Termometer je kazal 109° Fahrenheit. Največja vročina je bila v Decatur (Klinois).

Poveljnik vojne mornarice.

DUNAJ 23. (B.) Poveljnik mornarice, admiral baron Spaun, se je povrnil s svojega ogledovalnega potovanja.

Prince Henrik Bourbonški.

PARIZ 23. (B.) List »Gaulois« je dobil od vojvode Chartreskega brzojavko iz Saigon, ki pravi, da so prince Henrika Bourbonskega operirali na jetrih. Zdravniki da bodo mogli še le v treh dneh izreči svoje mnenje.

Kralj Belgijcev.

BAD GASTEIN 23. (B.) Kralj Belgijcev se je včeraj odpeljal z avtomobilom preko Solnograda v Herrenchiemsee in se danes povrne semkaj.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast**, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da

je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-

varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NATTONLEY

GISSHÜBLER

NARAVNA

alkalična kislina

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva

vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: ZALOGA:

Via Tesa, Piazza Rosario št. 2

vogal (šolsko poslopje)

Via Limitanea in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-

vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO

Predmeti postavijo se na parobrod

ali železnico franko.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarov in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinje vdelane v želatino kost, dalnoglede za kopno, za pomorju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in povečevalne leče pougodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutschgasse, 8.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinerega.

— Najfinere testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četrto nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšnjo prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatlji.

Ces. in kralj. privilegirana

icarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Trst, V Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadalje specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specialiteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slane ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specialiteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Šklednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevlarski mojster.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost za toraj naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODAV LJUBLJANI.

MAL POLOZI DAR DOMU NA ALTAR!

ZALOGA PRI IV. JEBACINU V LJUBLJANI.

Cenjene gospodinjke
skusite da ta naša
izborna sladna kava
najde pot v vsako
slovensko hišo.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitsch-Sauerbrunn).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lehnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar L. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

oze več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in moli učinkujoče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih naslednjih slabega prebavljanja in telesnega zapetja. Teh kroglice, ki so tudi pod imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice znane, stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštne prosto vpošiljavo: 1 zavitek 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 10 zavitkov 9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 5.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštne prosto pošiljavo 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razslizujoč, 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštne prosto pošiljavo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati

izvrstno krepčilo za šeloece in živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (preje življenska

Razen tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljate po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljatih proti povzetju.

esenca imenovana.) — Lahko razstopljajoče zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanajststorična steklenica 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 posica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s poštne prosto pošiljavo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo.

Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas. Specialiteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

Telefon št. 657.

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Opčino.

Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodita lastnika-ravnatelj osebno.

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejme gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. Kegljšče.

Izvrstna kuhinja dobro perskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Josip Bizjak

urarski mojster v Trstu, ulica Stadion 25. naznana slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinejših kakor tudi velikih stenskih; obljubuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica

„Alla Corsia Giulia“, Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvala vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarov. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza

Pozzo del Mare št. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gld. 6,50 do 24, za dečke od gld. 4,50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gld. 3 do 8, suknene hlače od gld. 1,80 do 4, volnene goldinarjev 4,50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gld. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gld. 2,50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gld. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (alodjeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gld. 1,30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gld. 1,20. Velika zaloga snovi za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Oče s hčerjo, se svojim pohištvom išče stanovanjcin hrano v dobri hiši (družini). Naslov daje nprava „Edinosti“.

Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znamka „Brillant Meteor-Brenner“ tvrdke Dittmar na Dunaju se po ceni prod. Naslov v naši tiskarni.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Le ta teden

bode še na prodaj 500 centov živega apna, po 45 kr. kvintal v vasi Briščeki pri Opčinah.

Restaurant

SILBEREGG

Via Ghega št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG

po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah

zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.

Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša vina: opollo, istrsko črno in belo.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5. — Trst.

Kožuhar in izdelovalec kap

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.